

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 13.7.2011
KOM(2011) 424 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

w sprawie zewnętrznego wymiaru wspólnej polityki rybołówstwa

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	6
2.	Wkład w długoterminowe zrównoważenie rybołówstwa na świecie	6
2.1.	Przekształcanie dialogu w robocze partnerstwa.....	6
2.2.	Utrzymanie i wzmacnianie ogólnoświatowej struktury zarządzania rybołówstwem ..	8
2.3.	Wkład w skuteczniejsze funkcjonowanie regionalnych organizacji ds. rybołówstwa	9
3.	Dążenie do zawierania porozumień w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem	11
3.1.	Obecne umowy o partnerstwie w sprawie połowów i ich wady	11
3.2.	Lepsze promowanie długoterminowej ochrony i długoterminowego zrównoważenia zasobów	12
3.3.	Wzmocnienie zarządzania dwustronnymi porozumieniami w sprawie połowów	13
3.4.	Skuteczniejsze wspieranie zrównoważonego rybołówstwa w krajach partnerskich .	14
4.	Spójność z pozostałymi obszarami polityki Unii.....	15
ZAŁĄCZNIK I.....		17
ZAŁĄCZNIK II		18

STRESZCZENIE

Zgodnie z najnowszą oceną przeprowadzoną przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa prawie 85 % stad ryb na świecie, dla których dostępne są informacje, określa się jako w pełni wyeksploatowane lub nadmiernie eksploatowane¹. UE musi dążyć do odwrócenia tej tendencji poprzez podjęcie szybkich i śmiałych inicjatyw.

UE jest jednym z bardzo niewielu głównych podmiotów trwale obecnych na wszystkich oceanach świata za pośrednictwem swoich flot i inwestycji, umów dwustronnych z państwami trzecimi i udziału w najistotniejszych regionalnych organizacjach ds. rybołówstwa. Jest ona także głównym rynkiem dla produktów rybołówstwa pod względem konsumpcji i przywozu. W UE konsumuje się 11 % światowych zasobów ryb pod względem ilości, zaś przywóz do UE obejmuje 24 % produktów rybołówstwa pod względem wartości. Nakłada to na UE dużą odpowiedzialność w zakresie jej dalszego zaangażowania w zadania dotyczące ochrony stad ryb i zrównoważonego zarządzania nimi w skali międzynarodowej.

Udział w długoterminowym zrównoważeniu na świecie

W celu zapewnienia zrównoważonego zarządzania zasobami ryb i zrównoważonej ochrony tych zasobów oraz poprawy wyników działalności regionalnych organizacji ds. rybołówstwa UE powinna dążyć do:

- propagowania światowego i wielostronnego programu promującego zrównoważone zarządzanie rybołówstwem na świecie przy jednoczesnym przekształcaniu istniejących przypadków dialogu w partnerstwa robocze w celu rozwiązania zasadniczych kwestii, takich jak zwalczanie nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych (NNN) połowów lub zmniejszenie nadmiernej zdolności połowowej;
- przeprowadzenia w procesie poprawy wyników działalności regionalnych organizacji ds. rybołówstwa w celu ułatwienia im ochrony żywych zasobów morza i zarządzania zasobami znajdującymi się pod ich nadzorem przez:
 - zapewnianie bardziej wiarygodnych danych i wiedzy naukowej w celu wsparcia procesu podejmowania decyzji;
 - zwiększenie przestrzegania zasad i kontroli;
 - zmniejszenie zdolności połowowej do poziomów współmiernych do zasobów;
 - bardziej efektywne funkcjonowanie regionalnych organizacji ds. rybołówstwa przez poprawienie procesu podejmowania decyzji;

¹ Stan rybołówstwa i akwakultury na świecie w 2010 r., FAO, Rzym 2010 r., s. 35. Spośród monitorowanych przez FAO stad morskich ponad połowę (53 %) oceniono jako wyeksploatowane w pełni, 28 % jako nadmiernie eksploatowane, 3 % jako przełowione, a 1 % jako wracające do normy po przełowieniu; 3 % zasobów oceniono jako nie w pełni eksploatowane, a 12 % jako eksploatowane umiarkowanie.

- wprowadzenie opłat za dostęp do morza pełnego dla członków regionalnych organizacji ds. rybołówstwa;
- lepszego łączenia rybołówstwa, rozwoju, środowiska, handlu i innych obszarów polityki, aby skuteczniej realizować cele w zakresie zrównoważonego i odpowiedzialnego zarządzania.

Dwustronne porozumienia w sprawie połowów

Porozumienia międzynarodowe pomiędzy UE i poszczególnymi państwami trzecimi powinny nadal stanowić ramy działalności połowowej floty UE na wodach państw trzecich. W celu promowania długoterminowej ochrony zasobów, dobrego zarządzania dwustronnymi stosunkami w dziedzinie rybołówstwa i zrównoważonego rozwoju sektora gospodarki rybnej krajów partnerskich w odniesieniu do przyszłych porozumień w sprawie połowów UE powinna:

- opierać te porozumienia na najlepszych dostępnych opiniach i informacjach naukowych na temat łącznego nakładu połowowego w danych wodach;
- prowadzić audyty naukowe umów dotyczących wielu gatunków („mieszanych”);
- uczynić z poszanowania praw człowieka zasadniczy warunek zawierania i utrzymywania porozumień w sprawie połowów;
- dążyć do większego wkładu armatorów w koszt praw dostępu;
- zapewnić wspieranie lepszego zarządzania sektorem gospodarki rybnej w kraju partnerskim przez porozumienia w sprawie połowów, w szczególności pod względem nadzoru, kontroli i potencjału administracyjnego oraz naukowego;
- zapewnić należyte i skuteczne zarządzanie finansami w ramach funduszy na wsparcie sektora na podstawie porozumień i przewidzieć zawieszenie płatności w przypadku nieosiągnięcia wyników.

Niektóre z wymienionych elementów należy włączyć już do umów przejściowych negocjowanych przed przyjęciem reformy WPRyb. Po wprowadzeniu reformy wszystkie negocjacje będą odzwierciedlały nowe priorytety. Po zakończeniu procesu będzie obowiązywała nowa generacja umów w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem.

1. WPROWADZENIE

W niniejszym komunikacie przedstawiono nowe priorytety zewnętrznego wymiaru zreformowanej wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb)². Komunikat opiera się na wielu konsultacjach i ocenach przeprowadzonych przez służby Komisji w kontekście reformy. Reforma WPRyb zmierza do zapewnienia zrównoważonej eksploatacji żywych zasobów morza przy jednoczesnym dążeniu do dobrych wyników gospodarczych, rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu i większej spójności w regionach przybrzeżnych. Nowe priorytety zewnętrznego wymiaru zreformowanej WPRyb polegają na propagowaniu powyższych zasad na poziomie międzynarodowym i dążeniu do bardziej odpowiedzialnego międzynarodowego zarządzania rybołówstwem, zapewniając zrównoważoną eksploatację stad ryb na świecie poprzez osiągnięcie do 2015 r. poziomów śmiertelności zgodnych z maksymalnym podtrzymywanym połowem (MSY)³, przy jednoczesnym łagodzeniu wpływu działalności połowowej na ekosystem morski. Docelowo oznacza to stabilną przyszłość zarówno dla rybaków europejskich, jak i rybaków państw trzecich.

Priorytety te będą charakteryzowały się większą synergią ze zintegrowaną polityką morską UE, która umożliwi UE zarządzanie rybołówstwem, które będzie bardziej ukierunkowane na ekosystem, jak również rozwiązanie nadrzędnych kwestii wpływających na międzynarodowe stada ryb, takich jak zmiana klimatu i zanieczyszczenie.

2. WKŁAD W DŁUGOTERMINOWE ZRÓWNOWAŻENIE RYBOŁÓWSTWA NA ŚWIECIE

2.1. *Przekształcanie dialogu w robocze partnerstwa*

UE jest zaangażowana w dialog dwustronny z głównymi partnerami międzynarodowymi, takimi jak Stany Zjednoczone, Kanada, Japonia, Australia, Nowa Zelandia, a także Rosja i Chiny. Celem tych relacji opartych na dialogu jest zapewnienie zrównoważonego światowego rybołówstwa, zawieranie sojuszy w kwestiach związanych z zarządzaniem rybołówstwem i rozwiązywanie problemów na poziomie dwustronnym.

Tradycyjnie silne związki występują z północnymi sąsiadami UE, w szczególności z Norwegią, w ramach tak zwanych umów północnych. Wspomniane umowy zapewniają wspólne zarządzanie zasobami w wodach północnoatlantyckich oraz w Morzu Arktycznym, Morzu Bałtyckim i Morzu Północnym. Ostatnio, w 2009 r., weszło w życie porozumienie dwustronne UE-Rosja w sprawie wspólnego zarządzania na Morzu Bałtyckim. Jeżeli chodzi o stada daleko migrujące i

² Kierunki zewnętrznego wymiaru zintegrowanej polityki morskiej przedstawiono w komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów - Rozwój międzynarodowego wymiaru zintegrowanej polityki morskiej Unii Europejskiej (COM(2009)0536 wersja ostateczna).

³ Maksymalny podtrzymywalny połów jest największym połowem, jaki można uzyskać ze stada danego gatunku w nieokreślonym przedziale czasowym. Zasadnicza dla pojęcia zrównoważonego odłowu koncepcja maksymalnego podtrzymywanego połowu ma na celu utrzymanie wielkości populacji w punkcie maksymalnego poziomu wzrostu poprzez odławianie pojedynczych osobników, które normalnie zwiększyłyby populację, umożliwiając populacji nieskończoną produktywność.

międzystrefowe (w tym makrelę i błękitka) w północno-wschodnim Atlantyku, UE współpracuje z tymi samymi północnymi sąsiadami na forach państw nadbrzeżnych. Komisja rozważy najlepsze strategie służące wzmocnieniu tej współpracy, tak aby uwzględnić zmiany w procesach regionalnych zmierzających do zarządzania zasobami na poziomie basenów morskich.

Jednocześnie stosunki UE z bliskim sąsiedztwem nadal opierają się na zasadach europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS), zgodnie z którymi UE proponuje swoim sąsiadom uprzywilejowane stosunki oparte na obopólnym zobowiązaniu do realizacji wspólnych wartości (demokracja i prawa człowieka, rządy prawa, dobre sprawowanie władzy, zasady gospodarki rynkowej oraz zrównoważony rozwój). EPS jest także dobrym nośnikiem zintegrowanej polityki morskiej UE w sąsiadujących krajach partnerskich objętych EPS, ponieważ zachęca podmioty z regionów Morza Bałtyckiego, Morza Śródziemnego i Morza Czarnego do budowania i wzmacniania mechanizmów wzajemnej wymiany, w przypadku których UE może zapewnić inicjatywę oraz wsparcie.

Eliminacja nielegalnych połowów

Aby skutecznie rozwiązać główne problemy dotyczące połowów, takie jak zwalczanie nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych (NNN) połowów oraz zmniejszenie nadmiernej zdolności połowowej, UE musi zapewnić sobie wsparcie innych partnerów na arenie międzynarodowej.

Komisja proponuje rozpoczęcie do końca 2013 r. rozmów z innymi ważnymi państwami importującymi produkty rybołówstwa, w szczególności ze Stanami Zjednoczonymi i Japonią⁴, w celu przyjęcia wspólnego podejścia, które zapobiegałoby wprowadzaniu na te rynki produktów pochodzących z połowów NNN. Taką inicjatywę można wzorować na rozporządzeniu UE w sprawie połowów NNN⁵; otworzyłaby ona drogę do eliminacji w ciągu następnego dziesięciolecia połowów NNN, zwłaszcza jeżeli przyłączą się do niej inne ważne podmioty. W niedalekiej przyszłości Komisja otworzy się na wdrożenie wraz ze swoimi partnerami wspólnych mechanizmów wymiany informacji i harmonizacji podejść w stosunku do podmiotów prowadzących połowy NNN (państwa bandery lub floty).

DZIAŁANIE

- Partnerstwo robocze z najważniejszymi odpowiednikami w celu opracowania wspólnego podejścia do połowów NNN.

Nadmierna zdolność połowowa – problem ogólnoświatowy

W ramach osiągnięcia najpóźniej do 2015 r. poziomów śmiertelności połowowej zgodnych z maksymalnym podtrzymywanym połowem Komisja zamierza podjąć

⁴ Wymienione kraje stanowią wraz z UE dwie trzecie światowego rynku produktów rybołówstwa; zob. Stan rybołówstwa i akwakultury na świecie w 2010 r., FAO, Rzym 2010 r.

⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1005/2008 z dnia 29 września 2008 r. ustanawiające wspólnotowy system zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania, zmieniające rozporządzenia (EWG) nr 2847/93, (WE) nr 1936/2001 i (WE) nr 601/2004 oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 1093/94 i (WE) nr 1447/1999.

inicjatywę polityczną wysokiego szczebla, aby omówić sposoby zmniejszenia zdolności połowowej na poziomie światowym do roku 2013. Wspomniana inicjatywa uwzględniałaby aspiracje państw rozwijających się i byłaby spójna z reformą WPRyb, w ramach której jako jeden z głównych mechanizmów zmniejszenia zdolności połowowej zostanie zaproponowane zarządzanie oparte na prawach połowowych.

DZIAŁANIE

- Zwołanie przez UE do 2013 r. konferencji wysokiego szczebla w celu omówienia sposobów zmniejszenia zdolności połowowej, aby zainicjować proces zmierzający do rozwiązania kwestii nadmiernej zdolności połowowej na poziomie światowym.

2.2. *Utrzymanie i wzmacnianie ogólnoświatowej struktury zarządzania rybołówstwem*

Na poziomie ogólnoświatowym UE uczestniczy w pracach Organizacji Narodów Zjednoczonych jako strona Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza⁶ oraz strona porozumienia w sprawie ochrony zasobów ryb⁷. UE jest także aktywnym członkiem Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) i uczestniczy w pracach Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).

Są to najważniejsze organizacje, w ramach których prowadzi się dyskusje na temat ochrony i zachowania żywych zasobów morza. Po osiągnięciu porozumienia na wspomnianych forach (np. w kwestii ochrony wrażliwych ekosystemów morskich w ramach ONZ) instrumenty te wdrożono z powodzeniem na bardziej operacyjnym poziomie dzięki przyjęciu konkretnych środków ochronnych przez regionalne organizacje ds. rybołówstwa. Zaangażowanie UE na tych arenach powinno zatem koncentrować się i zwiększać zgodnie z następującymi wytycznymi:

- dalsze promowanie w ramach FAO inicjatyw skupiających się na roli państw portu i państw bandery w zwalczaniu połowów NNN, takich jak porozumienie z 2009 r. dotyczące środków stosowanych przez państwo portu lub konsultacje techniczne dotyczące wyników państwa bandery;
- dalsze popieranie podnoszenia na poziomie ONZ ważnych, niepokojących kwestii, takich jak nadmierna zdolność połowowa, odrzuty, przyłów lub wpływ niektórych narzędzi połowowych na ekosystemy morskie;
- promowanie ustanowienia równych szans dla statków prowadzących połowy w wodach regionalnych organizacji ds. rybołówstwa i państw trzecich w celu uniknięcia „równania w dół”, przy którym może dochodzić do nadużywania łagodniejszych ram zarządzania ze szkodą dla zasobów. Takie działanie

⁶ Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) z 1982 r. znana także jako konwencja z Montego Bay.

⁷ Porozumienie w sprawie wykonania postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza, odnoszących się do ochrony międzystrefowych zasobów rybnych i zasobów rybnych masowo migrujących i zarządzania nimi, 1995 r., znane także jako porozumienie nowojorskie.

zostałoby wdrożone bez uszczerbku dla głównego obowiązku państw bandery, jakim jest odpowiedzialne zachowanie ich statków.

DZIAŁANIA

Komisja zaproponuje Radzie, aby:

- przedstawiła kolejne ambitne wnioski dotyczące corocznej rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w sprawie zrównoważonego rybołówstwa;
- wzmocniła wsparcia dla opracowywania międzynarodowych instrumentów służących ochronie stad ryb i zarządzaniu nimi w kontekście FAO;
- podjęła inicjatywę na poziomie ONZ zmierzającą do eliminacji połowów NNN za pomocą ogólnoświatowego systemu certyfikacji;
- propagowała przestrzeganie wysokich norm zrównoważonego zarządzania przez strony trzecie na morzu pełnym i na wodach państw trzecich.

2.3. *Wkład w skuteczniejsze funkcjonowanie regionalnych organizacji ds. rybołówstwa*

Regionalne organizacje ds. rybołówstwa są głównymi forami działającymi na rzecz ochrony wspólnych i migrujących stad ryb i zarządzania nimi. Zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza, jak również z porozumieniem w sprawie ochrony zasobów ryb, UE zobowiązała się uczestniczyć w pracach różnych regionalnych organizacji ds. rybołówstwa, pod warunkiem że ma rzeczywisty interes⁸ w połowach, którymi zarządzają te organizacje, jako państwo zajmujące się rybołówstwem lub państwo zbytu. Rola UE na wspomnianych forach znacznie wzrosła od 1999 r., kiedy opublikowano ostatni „Komunikat w sprawie udziału Wspólnoty w regionalnych organizacjach ds. rybołówstwa”⁹.

Jednak pomimo starań regionalnych organizacji ds. rybołówstwa zmierzających do zrównoważonego zarządzania zasobami w ramach ich kompetencji, stada ryb nadal maleją. Zgodnie z najnowszą oceną przeprowadzoną przez FAO¹⁰ prawie 85 % światowych stad ryb, dla których dostępne są informacje, określa się jako w pełni wyeksploatowane lub nadmiernie eksploatowane. Taka tendencja występuje od kilku dziesięcioleci i odzwierciedla zwiększoną eksploatację stad ryb, w szczególności w związku z rosnącym popytem konsumpcyjnym na produkty rybołówstwa.

W perspektywie krótko- i średnioterminowej UE powinna ukierunkować swoje działania na rozwiązywanie głównych problemów uniemożliwiających regionalnym

⁸ „Rzeczywisty interes” może wynikać z połowów na morzu pełnym, z bycia państwem nadbrzeżnym z w.s.e. znajdującymi się na obszarze kompetencji regionalnej organizacji ds. rybołówstwa lub z bycia znaczącym importerem produktów rybołówstwa złowionych na obszarze zarządzanym przez regionalną organizację ds. rybołówstwa.

⁹ COM(1999) 613 wersja ostateczna z 8.12.1999.

¹⁰ Stan rybołówstwa i akwakultury na świecie w 2010 r., FAO, Rzym 2010 r., s. 35. Spośród monitorowanych przez FAO stad morskich ponad połowę (53 %) oceniono jako wyeksploatowane w pełni, 28 % jako nadmiernie eksploatowane, 3 % jako przełowione, a 1 % jako wracające do normy po przełowieniu; 3 % zasobów oceniono jako nie w pełni eksploatowane, a 12 % jako eksploatowane umiarkowanie. Spośród stad tuńczyka i gatunków pokrewnych, w przypadku których znany jest stan eksploatacji, prawdopodobnie aż do 60 % stad jest wyeksploatowane w pełni, do 35 % stad zaklasyfikowano jako nadmiernie eksploatowane lub przełowione, a tylko kilka wydaje się nie w pełni eksploatowane (głównie bonito).

organizacjom ds. rybołówstwa realizację ich mandatów poprzez ukierunkowywanie swoich działań zgodnie z następującymi wytycznymi:

- należy poprawić funkcjonowanie regionalnych organizacji ds. rybołówstwa poprzez systematyczne przeglądy wyników ich działalności zgodnie z odpowiednimi rezolucjami ONZ;
- regionalne organizacje ds. rybołówstwa powinny mieć dostęp do bardziej wiarygodnych danych i opinii naukowych dzięki zwiększeniu inwestycji UE w gromadzenie danych, nauki stosowane, wiedzę naukową i działalność naukową regionalnych organizacji ds. rybołówstwa; jednocześnie należy zachęcać innych członków regionalnych organizacji ds. rybołówstwa do analogicznych działań. UE powinna także propagować szerszy zakres opinii naukowych, w szczególności poprzez wdrożenie zasady ostrożnego zarządzania zasobami i podejścia ekosystemowego oraz uzupełnienie ich narzędziami analizy społeczno-ekonomicznej;
- w celu naprawienia obecnej sytuacji, w której niektórzy członkowie regionalnych organizacji ds. rybołówstwa niedostatecznie przestrzegają środków ochrony i zarządzania, UE powinna propagować, co następuje:
 - okresowy przegląd przestrzegania przepisów przez każdą stronę odpowiednich regionalnych organizacji ds. rybołówstwa;
 - zidentyfikowanie przyczyn braku zgodności z przepisami (np. brak możliwości w krajach rozwijających się) i zajmowanie się nimi w odpowiedni, zogniskowany sposób;
 - opracowanie i wdrażanie przejrzystych i niedyskryminacyjnych sankcji w przypadkach oczywistego braku zgodności lub zaangażowania politycznego stron. Procesowi temu mogą towarzyszyć zachęty mające nagradzać podmioty „przestrzegające przepisów” i „przejrzyste” (państwa bandery lub floty);
- nadmierna zdolność połowowa jest kwestią, którą należy zająć się zarówno na poziomie wielostronnym (podjęcie przez UE inicjatywy wraz z głównymi partnerami), jak i na poziomie regionalnych organizacji ds. rybołówstwa. UE powinna popierać rozwiązanie problemu nadmiernej zdolności połowowej poprzez przegląd najlepszych dostępnych opinii naukowych dotyczących zrównoważonych poziomów połowów i rozważenie środków służących jego rozwiązaniu. Omawiane środki mogłyby obejmować zamrożenie lub ograniczenie zdolności połowowej przy jednoczesnym uwzględnieniu dążeń państw rozwijających się do rozwoju własnego sektora gospodarki rybnej;
- przyjęcie decyzji dotyczących środków zarządzania w drodze konsensusu jest najlepszą gwarancją najwyższego poziomu zgodności z przepisami. UE powinna jednak zabiegać o reformę systemów decyzyjnych w regionalnych organizacjach ds. rybołówstwa, w szczególności aby w razie potrzeby umożliwić głosowanie zgodnie z najbardziej postępową i skuteczną procedurą

przyjętą niedawno w ramach konwencji o regionalnej organizacji ds. rybołówstwa na południowym Pacyfiku¹¹;

- w celu wzmocnienia podstawy finansowej regionalnych organizacji ds. rybołówstwa i dalszego zachęcania do odpowiedzialnego wykorzystywania zasobów przez floty UE powinna promować koncepcję, zgodnie z którą operatorzy, których statki pływają pod banderą członka regionalnej organizacji ds. rybołówstwa, uiszczają na rzecz regionalnych organizacji ds. rybołówstwa opłatę za dostęp do łowisk na pełnym morzu. Dobry system opłat za dostęp opracowany zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza stanowiłby dodatkowy czynnik zapobiegający „tragedii wspólnego pastwiska”¹².

DZIAŁANIA

Komisja proponuje Radzie, aby:

- poparła przegląd wyników działalności regionalnych organizacji ds. rybołówstwa, tak aby wszystkie organizacje zakończyły pierwsze przeglądy do końca 2013 r., a następnie przeprowadzały je w regularnych odstępach (3-5 lat);
- propagowała koncepcję systemu opłat za dostęp poprzez wprowadzenie w ograniczonej liczbie regionalnych organizacji ds. rybołówstwa opłat za umieszczenie statków w wykazie upoważnionych statków regionalnych organizacji ds. rybołówstwa;
- promowała działania przedstawione w niniejszym rozdziale w spójny i uporządkowany sposób, aby umożliwić wspomnianym organizacjom skuteczną realizację ich mandatów. Zapewni to zrównoważony i uregulowany poziom działalności połowowej (opartej na maksymalnym podtrzymywanym połowie) w odniesieniu do zasobów znajdujących się pod nadzorem regionalnych organizacji ds. rybołówstwa i ochronę morskiej różnorodności biologicznej.

3. DAŻENIE DO ZAWIERANIA POROZUMIEŃ W SPRAWIE ZRÓWNOWAŻONEGO ZARZĄDZANIA RYBOŁÓWSTWEM

3.1. *Obecne umowy o partnerstwie w sprawie połowów i ich wady*

Dwustronne umowy w sprawie połowów pomiędzy UE i państwami trzecimi od dawna były jednym z głównych elementów Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Reforma WPRyb z 2002 r. wprowadziła znaczne zmiany do umów dwustronnych, kładąc nacisk na podejście partnerskie i rozwój zrównoważonego zarządzania rybołówstwem w krajach partnerskich. Obecne umowy o partnerstwie w sprawie połowów mają na celu umożliwienie statkom UE poławiania, w uregulowanym i

¹¹ Konwencja w sprawie ochrony pełnomorskich zasobów rybnych na południowym Oceanie Spokojnym i zarządzania nimi, art. 16-17.

¹² Tragedia wspólnego pastwiska jest dylematem wynikającym z sytuacji, w której wiele osób, działających niezależnie i rozważających w sposób racjonalny swoje własne interesy, w końcu przełowi wspólne ograniczone zasoby, nawet jeżeli taka sytuacja nie leży w niczym interesie.

bezpiecznym pod względem prawnym środowisku, nadwyżki zasobów¹³ w wyłącznych strefach ekonomicznych (w.s.e.) kilku państw trzecich¹⁴.

Umowy o partnerstwie w sprawie połowów mają na celu wspieranie rozwoju rybołówstwa zgodnego z wymogami zrównoważonego rozwoju w krajach partnerskich. W ten sposób wywierają pozytywny wpływ gospodarczy i społeczny. W szczególności wnoszą wkład w gospodarkę lokalną poprzez zatrudnianie marynarzy, wyładunki, przemysł rybny, a także w zaopatrzenie w żywność w krajach partnerskich.

Pomimo wprowadzenia kilku udoskonaleń funkcjonowanie umów o partnerstwie w sprawie połowów nadal charakteryzują znaczące wady, które podkreślono ostatnio w ramach konsultacji w sprawie zielonej księgi z roku 2009¹⁵:

- wiedza naukowa na temat niektórych stad w obcych wodach jest niewystarczająca, aby ustalić wielkość nadwyżki;
- UE nie zna zazwyczaj warunków umów w sprawie połowów zawartych przez kraje partnerskie z innymi krajami (nienależącymi do UE);
- w związku z tym często nie można ocenić całkowitego nakładu połowowego ukierunkowanego na zasoby i określić wielkości nadwyżki, którą flota UE może poławiać w sposób zrównoważony;
- w wielu krajach partnerskich istnieją ograniczenia zdolności absorpcyjnej w zakresie efektywnego wykorzystywania funduszy z umów o partnerstwie w sprawie połowów przyznanych na wsparcie sektora.

Komisja uważa, że obecne umowy o partnerstwie w sprawie połowów należy przekształcić w porozumienia w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem, koncentrujące się na ochronie zasobów i zrównoważeniu środowiskowym, poprawie zarządzania i skuteczności wsparcia sektorowego.

3.2. *Lepsze promowanie długoterminowej ochrony i długoterminowego zrównoważenia zasobów*

Porozumienia w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem powinny się zawsze opierać na najlepszych dostępnych opiniach naukowych, stosujących maksymalny podtrzymywany poziom jako punkt odniesienia.

Komisja rozpocznie audyty naukowe mające na celu ocenę istniejących umów dotyczących wielu gatunków i polegające na niezależnych wzajemnych ocenach

¹³ Część dopuszczalnego połowu, której państwo nadbrzeżne nie może lub nie chce samo eksploatować; zob. art. 62 ust. 2 Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza.

¹⁴ Zob. załącznik II, w którym zamieszczono przegląd obecnych dwustronnych porozumień UE w sprawie połowów i ich głównych właściwości. W celu osiągnięcia pełnej operacyjności dwustronnym porozumieniom w sprawie połowów musi towarzyszyć protokół, który określa szczegółowo uprawnienia do połowów i wkład finansowy. Porozumienia bez obowiązującego protokołu lub z protokołem, którego ratyfikacja trwa, określa się jako „nieaktywne”.

¹⁵ Podsumowanie konsultacji w sprawie reformy wspólnej polityki rybołówstwa, SEC(2010)428 wersja ostateczna z 16.4.2010.

dostępnych danych naukowych. Na tej podstawie i zgodnie z podejściem ekosystemowym Komisja zdecyduje, czy ponowne skoncentrowanie tych umów na gatunkach jest konieczne, w przypadku gdy poziom wiedzy naukowej jest wystarczający, a całkowity nakład połowowy jest znany¹⁶. Jeżeli chodzi o umowy dotyczące połowów tuńczyka, dane naukowe dostarczone przez odpowiednie regionalne organizacje ds. rybołówstwa będą wykorzystywane w bardziej rygorystyczny sposób. Państwa członkowskie powinny ściśle przestrzegać przepisów dotyczących raportowania połowów. Komisja zajmie się szybko i sprawnie wszelkimi zarzutami dotyczącymi braku zgodności z przepisami.

Komisja będzie także starała się, aby porozumienia w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem zawierały klauzulę przejrzystości, a UE była informowana o całkowitym nakładzie połowowym w danym kraju partnerskim.

DZIAŁANIA

Komisja podejmie następujące działania:

- będzie systematycznie realizować audyty naukowe w celu przeprowadzenia oceny stad przed negocjowaniem nowych protokołów do umów dotyczących wielu gatunków;
- zapewni przestrzeganie przez państwa członkowskie przepisów dotyczących raportowania połowów mających zastosowanie do wód krajów partnerskich, między innymi poprzez pełne wykorzystanie istniejących instrumentów prawnych, takich jak rozporządzenie w sprawie połowów NNN;
- zwiększy przejrzystość w zakresie globalnych nakładów połowowych na wodach państw trzecich dzięki szczegółowym klauzulom zawartym w umowach dwustronnych oraz kontaktom z innymi stronami trzecimi.

3.3. *Wzmocnienie zarządzania dwustronnymi porozumieniami w sprawie połowów*

Obecne umowy o partnerstwie w sprawie połowów wymagają reformy w celu zapewnienia pełnych ram zarządzania dla działalności połowowej statków UE na wodach państw trzecich. Należy uprościć wdrażanie umów, zapewnić lepsze reagowanie na przypadki łamania praw człowieka i zmniejszyć wkład publiczny w koszty dostępu.

Należy ułatwić wdrażanie i przestrzeganie porozumień w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem. W tym celu należy oprzeć je na „wzorach umów” i wprowadzić do nich standardowe klauzule. Należy uprościć proces administracyjny w odniesieniu do upoważnień do połowów wydawanych i zarządzanych na mocy

¹⁶

Obecne umowy o partnerstwie w sprawie połowów można podzielić na (a) umowy obejmujące wyłącznie tuńczyka i pokrewne gatunki daleko migrujące (umowy dotyczące połowów tuńczyka) i (b) umowy, które obejmują także inne gatunki (znane także jako umowy mieszane). Z uwagi na fakt, że stada tuńczyka wchodzą w zakres zadań regionalnych organizacji ds. rybołówstwa, informacje naukowe dotyczące stad tuńczyka są na ogół lepsze niż informacje dotyczące innych gatunków.

umów. W 2012 r. Komisja przedstawi wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie upoważnień do połowów¹⁷.

Do wszystkich przyszłych umów należy włączać klauzulę dotyczącą praw człowieka, co ma już miejsce w przypadku wprowadzonych niedawno protokołów, tak aby łamanie zasadniczych i podstawowych praw człowieka i zasad demokracji powodowało zawieszenie protokołu do umowy. Wspomnianą klauzulę należy w stosownych przypadkach oprzeć na przepisach zawartych w umowie z Kotonu¹⁸ lub na innych odpowiednich instrumentach i umowach międzynarodowych.

Klauzula wyłączności w obecnych umowach o partnerstwie w sprawie połowów uniemożliwia statkom UE połowy wykraczające poza ramy prawne umowy, jeżeli taka istnieje, i gwarantuje, że wszystkie statki UE podlegają takim samym zasadom. W celu uniknięcia obchodzenia klauzuli wyłączności poprzez zmianę bandery w przyszłych porozumieniach w sprawie połowów należy wprowadzić zasadę, że statek UE, który zmienia banderę w celu uniknięcia zobowiązań lub uzyskania dodatkowych uprawnień do połowów, nie otrzyma już zezwolenia na prowadzenie połowów w w.s.e. kraju partnerskiego.

Przemysł rybny UE powinien odpowiadać za należytą część kosztów dostępu do nadwyżki zasobów państw trzecich. Należy odpowiednio zmniejszyć wkład z budżetu UE.

DZIAŁANIA

Komisja podejmie następujące działania:

- do 2012 r. przedstawi wniosek dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie upoważnień do połowów w celu uproszczenia zarządzania upoważnieniami do połowów;
- będzie dążyła do uczynienia z przestrzegania praw człowieka niezbędnego warunku zawierania porozumień w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem i utrzymywania współpracy w zakresie połowów z państwami trzecimi;
- będzie dążyła do wprowadzenia do porozumień dwustronnych przepisów zapobiegających nieuczciwej zmianie bandery;
- będzie dążyła do podwyższenia wkładu właścicieli statków w koszty dostępu do wód państw trzecich.

3.4. Skuteczniejsze wspieranie zrównoważonego rybołówstwa w krajach partnerskich

Wsparcie finansowe UE dla polityki sektorowej państw trzecich powinno przynosić krajom partnerskim konkretne i wymierne korzyści, w tym w dziedzinie

¹⁷ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1006/2008 z dnia 29 września 2008 r. dotyczące upoważnień do prowadzenia działalności połowowej przez wspólnotowe statki rybackie poza wodami terytorialnymi Wspólnoty oraz wstępu statków państw trzecich na wody terytorialne Wspólnoty, zmieniające rozporządzenia (EWG) nr 2847/93 i (WE) nr 1627/94 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 3317/94.

¹⁸ Umowa z Kotonu jest najobszerniejszą umową o partnerstwie pomiędzy krajami rozwijającymi się i UE. Od 2000 r. stanowi ramy stosunków UE z 79 krajami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP).

zrównoważonego zarządzania połowami lokalnymi. Powinno zmierzać do wsparcia ich potencjału administracyjnego i naukowego oraz być ukierunkowane w szczególności na działania związane z monitorowaniem, kontrolą i nadzorem, w tym zwalczanie połowów NNN. Priorytetem wsparcia UE dla krajów partnerskich w ramach porozumień w sprawie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem powinna być także poprawa opinii naukowych i budowanie potencjału.

Jednocześnie należy zadbać o większą skuteczność, lepsze ukierunkowanie i regularną ocenę wsparcia sektorowego. Należy wystąpić do krajów partnerskich o gwarancję rezultatu i zaostrzyć warunki, tak aby w przypadku braku rezultatu nie dokonywano żadnych płatności. W celu monitorowania funduszy przeznaczonych na wsparcie sektorowe zgodnie ze wszystkimi porozumieniami w sprawie połowów Komisja opracuje ogólne wytyczne, które można będzie następnie dostosować do konkretnych porozumień.

Komisja będzie również dążyła do zwiększenia wartości dodanej wsparcia sektorowego na zrównoważony rozwój sektora gospodarki rybnej krajów partnerskich poprzez lepsze uwzględnianie ogólnych strategii i priorytetów określonych w każdym z nich.

DZIAŁANIA

Komisja podejmie następujące działania:

- zaproponuje oddzielenie we wszystkich przypadkach płatności z tytułu wsparcia sektorowego od płatności z tytułu praw dostępu do łowisk, a także określi wsparcie sektorowe w świetle potrzeb i zdolności absorpcyjnej krajów partnerskich;
- będzie dążyła do wprowadzenia ostrzejszych warunków w części sektorowej, tak aby płatności wiązały się z postępem osiągniętym przy wdrażaniu wsparcia sektorowego;
- wesprze starania krajów partnerskich zmierzające do poprawy gromadzenia danych i dostarczania dokładnych opinii naukowych.

4. SPÓJNOŚĆ Z POZOSTAŁYMI OBSZARAMI POLITYKI UNII

Aby zrealizować cele wymienione w niniejszym komunikacie, głos UE na różnych forach światowych musi być silniejszy dzięki zapewnieniu większych synergii między jej działaniami w takich jak dziedzinach międzynarodowe zarządzanie rybołówstwem, rozwój, handel, środowisko, badania i innowacje, polityka zagraniczna i inne. Cel ten zostanie osiągnięty między innymi poprzez następujące działania:

- koordynacja obszarów polityki związanych z rybołówstwem i rozwojem powinna zapewnić związek między uznaniem dążeń państw rozwijających się do budowania własnego sektora gospodarki rybnej a podnoszeniem świadomości w kwestii ich obowiązków związanych ze zrównoważonym zarządzaniem rybołówstwem;

- zapewnienie synergii pomiędzy przyszłymi porozumieniami w sprawie połowów oraz polityką i instrumentami w zakresie rozwoju, w szczególności Europejskim Funduszem Rozwoju (EFR) i innymi obszarami polityki, takimi jak polityka badań i innowacji;
- w kontekście swoich działań zewnętrznych Unia Europejska będzie nadal wspierać strategie i programy związane z rybołówstwem, np. ochronę na morzu oraz walkę z piractwem, w ramach ogólnych strategii unijnych na rzecz partnerstwa i współpracy;
- UE, jako ważny importer produktów rybołówstwa, już teraz nie dopuszcza do wchodzenia na jej rynek produktów pochodzących z połowów NNN. Polityka handlowa UE może również przyczynić się do zapewnienia zrównoważonego zarządzania rybołówstwem na świecie poprzez propagowanie przestrzegania stosownych konwencji i umów międzynarodowych odnoszących się do zarządzania rybołówstwem w ramach umów o handlu preferencyjnym;
- ciągle włączanie rozwiązań opracowanych przez międzynarodowe organy i konwencje ds. środowiska do decyzji regionalnych organizacji ds. rybołówstwa w sprawie ochrony i zarządzania zapewni spójność celów środowiskowych z celami w zakresie rybołówstwa.

DZIAŁANIA

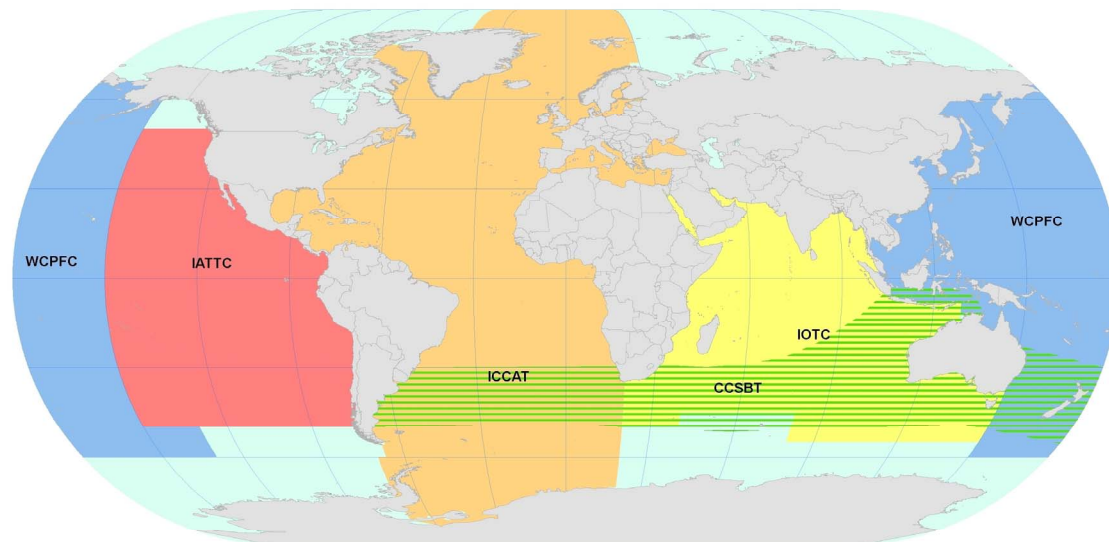
Komisja podejmie następujące działania:

- opracuje i wdroży regionalne strategie w zakresie zrównoważonego rybołówstwa dla oceanów i mórz, np. na Oceanie Spokojnym i Indyjskim, a także w Morzu Śródziemnym;
- do końca 2011 r. przyjmie wnioski w sprawie ram prawnych, w tym środki związane z handlem, mające zapewnić zrównoważenie zasobów ryb.

ZALĄCZNIK I

Regionalne organizacje ds. rybołówstwa

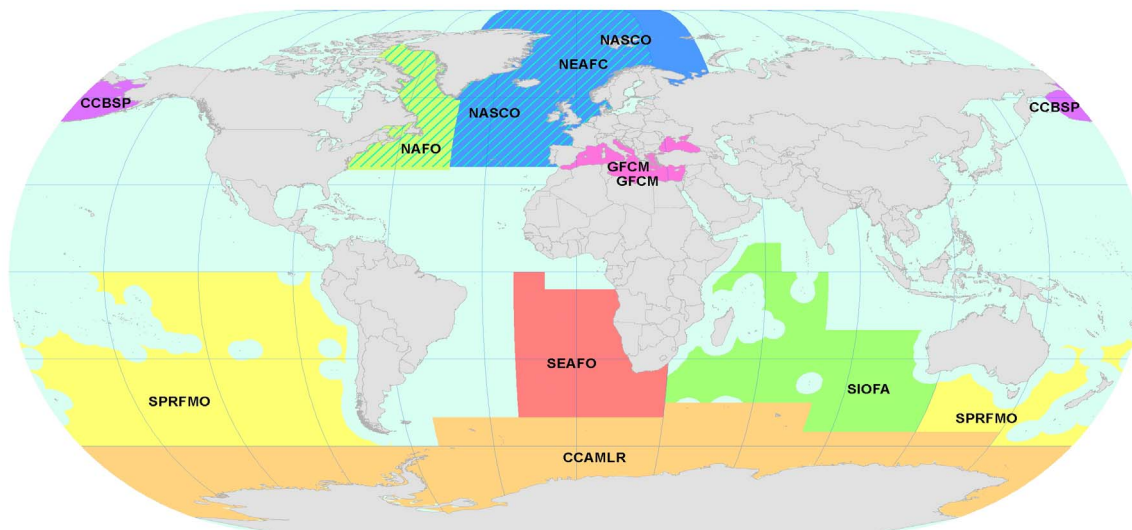
RFMOs for Highly Migratory Fish Stocks (Tuna and Tuna-like)

- CCSBT - Commission for the Conservation of Southern Bluefin Tuna
- IATTC - Inter-American Tropical Tuna Commission
- ICCAT - International Commission for the Conservation of Atlantic Tuna
- IOTC - Indian Ocean Tuna Commission
- WCPFC - Commission for the Conservation and Management of Highly Migratory Fish Stocks in the Western and Central Pacific Ocean

Source Geographical Data: DG MARE B2, ESTAT GISCO
 Cartography: DG MARE B2 GIS and Data Analysis Team - 28/06/2011
 Projection System: Eckert III - Scale approx. 1:88,000,000
 The boundaries shown on this map are for illustrative purposes only.
 Map reference: RFMO Tuna A3 110628

RFMOs (non-Tuna)

- CCAMLR - Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources
- CCBSP - Convention on the Conservation and Management of the Pollock Resources in the Central Bering Sea
- GFCM - General Fisheries Commission for the Mediterranean
- NAFO - Northwest Atlantic Fisheries Organization
- NASCO - North Atlantic Salmon Conservation Organization
- NEAFC - North-East Atlantic Fisheries Commission
- SEAFO - South-East Atlantic Fisheries Organisation
- SIOFA - South Indian Ocean Fisheries Agreement
- SPRFMO - South Pacific Regional Fisheries Management Organisation

Source Geographical Data: DG MARE B2, ESTAT GISCO
 Cartography: DG MARE B2 GIS and Data Analysis Team - 28/06/2011
 Projection System: Eckert III - Scale approx. 1:88,000,000
 The boundaries shown on this map are for illustrative purposes only.
 Map reference: RFMO Tuna A3 20110628

ZAŁĄCZNIK II

Dwustronne porozumienia w sprawie połowów

RODZAJ POROZUMIENIA	KRAJ PARTNERSKI	ZAKOŃCZENIE OBOWIAZYWANIA PROTOKOŁU	ROCZNY WKŁAD FINANSOWY UE
<i>Umowy dotyczące wielu gatunków („mieszane”)</i>	Grenlandia	31 grudnia 2012 r.	14 307 244 EUR
	Gwinea Bissau	15 czerwca 2011 r.	7 500 000 EUR
	Mauretania	31 lipca 2012 r.	Od 86 000 000 EUR (1. rok) do 70 000 000 EUR (4. rok)
	Maroko	27 lutego 2012 r.	36 100 000 EUR
<i>Umowy dotyczące połowów tuńczyka – Afryka Zachodnia</i>	Republika Zielonego Przylądka	31 sierpnia 2011 r.	385 000 EUR
	Gabon	2 grudnia 2011 r.	860 000 EUR
	Wybrzeże Kości Słoniowej	30 czerwca 2013 r.	595 000 EUR
	Wyspy Świętego Tomasza i Książęca	koniec 2013 r.	682 500 EUR
<i>Umowy dotyczące połowów tuńczyka – Ocean Indyjski</i>	Komory	31 grudnia 2013 r.	615 250 EUR
	Madagaskar	31 grudnia 2012 r.	1 197 000 EUR
	Mozambik	31 grudnia 2011 r.	900 000 EUR
	Seszele	17 stycznia 2014 r.	5 600 000 EUR
<i>Umowy dotyczące połowów tuńczyka – Pacyfik</i>	Kiribati	15 września 2012 r.	478 400 EUR
	Mikronezja	25 lutego 2010 r. (trwa ratyfikacja nowego 5-letniego protokołu)	559 000 EUR
	Wyspy Salomona	8 października 2012 r.	400 000 EUR
<i>Umowy nieaktywne</i>			
	Gambia	Brak obowiązującego protokołu	
	Gwinea	Brak obowiązującego protokołu	
	Gwinea Równikowa	Brak obowiązującego protokołu	

	Mauritius	Brak obowiązującego protokołu	
	Senegal	Brak obowiązującego protokołu	